

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 23 november 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 3 november 1939 dagtecknad, till andra särskilda utskottet hänvisad proposition, nr 69, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett här nedan intaget vid propositionen fogat förslag till lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma väckta motioner, nämligen motionen nr 27 i första kammaren av herrar *Nordborg* och *Tamm* samt motionen nr 34 i andra kammaren av herr *Nordström* i Kramfors *m. fl.*

I motionen I: 27 hemställs, att riksdagen måtte besluta, att 4 och 6 §§ i det uti propositionen framlagda lagförslaget gives följande lydelse:

»§ 4.

Krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, bör inbetalas till banken inom tre månader från utgången av den, å vilken ersättningen belöper. Inbetalas ersättningen ej inom nämnda tid, vare redaren skyldig att därefter gälda sex procent ränta till dess insättning sker.

§ 6.

Den som utbetalar krigsriskersättning i uppenbar strid mot denna lag straffes med dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, fängelse i högst sex månader.

Samma lag vare, om redaren utan skälig anledning dröjer att inbetala krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, utöver tre månader från utgången av den, å vilken ersättningen belöper.»

I motionen II: 34 hemställs om avslag å propositionen.

I fråga om de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen. Beträffande motionärernas motivering hänvisas till motionerna.

Med anledning av de rådande utrikespolitiska förhållandena hava mellan organisationerna för redare och sjömän ingåtts överenskommelser om särskilda krigsriskersättningar till befäl och besättning å fartyg som passera

vissa farvatten. Sveriges redareförening har sålunda den 6 september 1939 ingått avtal med Sveriges fartygsbefälsförening, svenska maskinbefälsförbundet, svenska sjöfolksförbundet, svenska stewartsföreningen och Sveriges radiotelegrafistförening angående krigsrisk ersättning till de ombordanställda, enligt vilket inom ett område omfattande Nordsjön och vissa delar av Nordatlanten skulle utgå ett tillägg av 250 procent av hyran per månad. Inom ett område av Atlanten väster om Spanien och ett område i Medelhavet skulle utgå ett tillägg av 100 procent av hyran per månad. För fart i Östersjön söder om 60° N, i Öresund och i Kattegatt, med visst undantag, stadgades ett tillägg av 125 procent. För svensk kustfart söder om 60° N, då fartyget hela resan befunde sig inom tremilsgränsen, skulle utgå ett tillägg av 65 procent av hyran per månad. Dessa tillägg skulle utgå för hela den tid fartyget befunde sig inom resp. områden, med undantag för tid då fartyget låge i neutral hamn. För samtliga fall gällde att ersättning icke skulle utgå för längre tid än en månad för en och samma enkelresa. Härjämte stadgades, att den månatliga hyra, å vilken ovannämnda krigsrisktillägg beräknades, i intet fall finge understiga 250 kronor.

Sedermera har Sveriges redareförening den 13 november 1939 med svenska sjöfolksförbundet och svenska stewartsföreningen träffat ny överenskommelse rörande krigsrisk ersättning till kökspersonal samt däck- och maskinfolk å fartyg. Nämda överenskommelse innehåller i huvudsak samma bestämmelser som avtalet av den 6 september 1939. För fart i Östersjön söder om 60° N, i Öresund och i Kattegatt har krigsrisk ersättningen emellertid sänkts till 100 % av hyran per månad; dock att tillägget fortfarande utgår med 125 % för besättningen å fartyg, anlöpande Memel och söder därom belägna tyska Östersjöhamnar. Beträffande ett nytt område i Nordatlanten, beläget väster om de områden, inom vilka krigsrisk ersättning utgått enligt det tidigare avtalet, har överenskommit, att krigsrisk ersättning skall utgå med 75 procent. Då fartyg befinner sig i holländsk eller belgisk hamn, skall utgå ett tillägg av 125 procent av hyran per månad. Den månatliga hyra, å vilken krigsrisktillägg beräknas, må enligt överenskommelsen i intet fall understiga 250 kronor för dem, som hava en hyra av 100 kronor per månad eller därutöver, och 200 kronor för dem, som hava en månadshyra understigande 100 kronor.

Inom justitiedepartementet har upprättats en den 14 oktober 1939 dagtecknad promemoria angående utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän jämte lagutkast i ämnet. I promemorian anföres till stöd för meddelande av bestämmelser om utbetalande av krigsrisk ersättning bland annat följande:

De särskilda ersättningar som enligt därom slutna överenskommelser skulle utbetalas på grund av krigsrisk kunde komma att uppgå till betydande belopp. På grund härav kunde den ersättningsberättigade jämlikt sjömanslagens bestämmelser komma att på en gång få uppbära väsentligt större hyra än under normala förhållanden. Det syntes med hänsyn till sjömännens bästa vara önskvärt att åtgärder vidtoges i avsikt att motverka att krigsrisk ersättningar av sjömännen lyftes, oaktat något behov därav icke förelåge.

Å andra sidan borde icke sådana åtgärder vidtagas, att de komme att uppfattas såsom ett otillbörligt ingripande i sjömannens rätt att själv disponera över sin arbetsinkomst efter vad han funne lämpligt. Det måste bland annat beaktas, att sjömannens omkostnader för utrustning m. m. stegrats under nu rådande förhållanden. Man kunde icke heller förbise, att han kunde ha anspråk på att genom viss höjning av sin levnadsstandard få en kompensation för de risker för vilka han utsatte sig.

Ur redarens synpunkt syntes det innebära en beaktansvärd olägenhet att -- på sätt skulle följa av sjömanslagens bestämmelser -- nödgas i främmande hamn tillhandahålla höga belopp i krigsriskersättning. Med hänsyn till sjöfartens behöriga bedrivande vore det också önskvärt, att de olägenheter, som kunde föranledas av att besättningen komme att i hamnarna disponera över väsentligt mera penningar än eljest, motverkades. Alltför ingripande åtgärder kunde dock föranleda svårigheter att erhålla folk som vore villigt att taga de med tjänsten förenade riskerna.

Till stöd för vidtagandet av åtgärder i den riktning som nu angivits kunde vidare åberopas, att det ur nationalekonomisk synpunkt vore mindre önskvärt att den arbetsinkomst som förvärvades å svenska fartyg förbrukades utomlands. Ur allmän synpunkt borde också statens och kommunernas intresse av att kunna uttaga dem tillkommande skatter beaktas. Även den rätt till underhåll som kunde tillkomma sjömannens anhöriga borde uppmärksammas i detta sammanhang.

Vid övervägande av ett ingripande på området syntes lämpligt att söka anknytning till den form av sparverksamhet bland sjömännen, som sedan år 1929 tillämpades av postsparbanken i samarbete med svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse samt svenska sjöfolksförbundet. Då en sjöman på mönstrade, erhöle han redan på sjömanshuset bland annat blankett till 'Anmälan om dragsedel å postsparbanken', som han kunde ifylla och överlämna till fartygsbefälet för vidarebefordran till rederiet. En del av blanketten översändes av rederiet till postsparbanken, som med stöd av erhållna uppgifter utfärdade delägarbevis samt upplade sparkonto för sjömannen. Innehållet belopp av hyran redovisade rederiet till postsparbanken genom kostnadsfri insättning på ett av postsparbankens postgirokonton. Redovisningen åtföljdes av en insättningslista i tre exemplar, av vilka ett exemplar kvitterat återställdes till rederiet. För sjöman, som hade dragsedel med postsparbanken, arbetade banken i viss utsträckning som intressekontor. Därest sjömannen så önskade, åtog sig postsparbanken nämligen att av de innehållna medlen betala skatter, försäkringspremier, föreningsavgifter m. m. Uttag verkställdes på så sätt, att sjömannen med användande av uppsägningsblankett eller genom annan skriftlig handling hos postsparbanken rekvirerade visst belopp.

Det syntes näppeligen behöva befaras att, därest föreskrifter skulle meddelas om att krigsriskersättning i viss utsträckning skulle, liksom vid den frivilliga sparverksamheten bland sjömännen, insättas hos postsparbanken, detta skulle komma att uppfattas såsom ett obehörigt ingripande, förutsatt att föreskrifterna erhöle sådant innehåll att sjömannens behov och berättigade önskemål i övrigt tillgodosåges. Det närmare bestämmandet om och i vilken utsträckning krigsriskersättning skulle insättas å banken syntes böra överlämnas åt Kungl. Maj:t. Att i lag inskriva några generella regler i detta hänseende syntes icke vara lämpligt med hänsyn till de skiftande förhållanden som måste beaktas. Utöver nämnda föreskrifter syntes lämpligen böra meddelas en kompletterande bestämmelse beträffande krigsriskersättning som icke skulle behöva insättas å postsparbanken. Denna bestämmelse borde innehålla, att utbetalandet därav som regel icke finge äga

rum utom riket med undantag för Narvik som brukade jämsställas med svensk hamn.

I överensstämmelse med de synpunkter som sålunda angivits i promemorian har upprättats utkast till lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän. En närmare redogörelse för innehållet i lagutkastet finnes införd å sid. 6—8 i propositionen. Här må endast anföras, att enligt 2 § krigsriskersättning skulle av redaren insättas hos postsparbanken i den mån Konungen därom förordnade; belopp, som sålunda icke skulle insättas, skulle som regel ej få utbetalas utom riket. I 4 § stadgades, att insättningen skulle äga rum inom två månader från utgången av den månad, å vilken ersättningen belöpte. I 5 § hade intagits föreskrift, att krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken, som regel ej skulle få lyftas förrän ett år från insättningsdagen.

Över promemorian och lagutkastet ha avgivits infortrade utlåtanden av ett flertal myndigheter och sammanslutningar. En utförlig redogörelse för innehållet i yttrandena finnes intagen å sid. 8—14 i propositionen.

Av innehållet i yttrandena må följande här anföras:

Svenska sjöfolksförbundet har framställt erinran mot den föreslagna inskränkingen av rätten att disponera över krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken. Förbundet har sålunda anført, att genom föreskrift om att större delen av krigsriskersättningen obligatoriskt, av redaren, skulle insättas på postsparbanken skulle säkerligen det mesta av den åsyftade effekten kunna uppnås, utan att inskränking i sjömannens rätt att i övrigt förfoga över sina penningmedel behövde företagas.

Svenska maskinbefälsförbundet har erinrat om att förbundet tidigare på det bestämdaste motsatt sig en undantagslagstiftning för sjöfolket. Förbundet har emellertid uttalat, att av krig föranledda förhållanden föranledde så allmänna rubbningar i samhällslivet, att undantagslagstiftning måste ordnas inom olika samhällsområden, varvid dylik lagstiftning komme att högst olika beröra skilda yrkes- och medborgargrupper.

Vad angår innehållet i 5 § av utkastet har *Sveriges fartygsbefälsförening* framhållit, att om det pågående kriget komme att fortgå under en följd av år, skulle resultatet av den föreslagna åtgärden knappast bliva vad som därmed åsyftats. Resultatet skulle i stället bliva att sjömannen, sedan första året förflutit, hade väsentligt större kontantbelopp att röra sig med såväl i svenska som i utländska hamnar. Föreningen funne fördenskull den föreslagna tiden av ett år för knappt tilltagen. *Svenska maskinbefälsförbundet* har framhållit, att tiden i fråga under alla förhållanden borde göras så lång att skatten för den tid, då krigsriskersättningen intjänats, hunnit erläggas.

Föredragande *departementschefen*, statsrådet Westman, har vid remissen till lagrådet anført bland annat följande:

»I den remitterade promemorian har väckts förslag om meddelande av vissa bestämmelser angående utbetalande av de ersättningar som enligt ingångna överenskommelser skola utgå till sjömän på grund av krigsrisk. Sådan ersättning skall enligt lagutkastet insättas hos postsparbanken i den mån Konungen därom förordnar. Det förutsattes i motiveringen, att beslut i denna fråga meddelas efter samråd med redarnas och sjöfolkets representanter. Insatt belopp skall inestå i banken minst ett år, såvida ej sjömannen behöver det för sitt uppehälle eller sin utbildning eller för skäligt underhåll åt någon anhörig eller för annat ändamål av betydelse för honom. Krigsriskersättning som ej skall insättas hos postsparbanken får i allmänhet ej utbetalas utom riket.

Huvudsyftet med bestämmelserna i fråga har varit att söka motverka de sociala olägenheter som kunna följa av att sjömännen, under för dem särskilt påfrestande tider, komma att disponera över en inkomst som är betydligt högre än den normala hyran. Såsom svenska sjöfolksförbundet anfört torde redan en föreskrift om skyldighet för redarna att insätta en väsentlig del av krigsriskersättningen hos postsparbanken vara ägnad att verka i önskad riktning. Om dessutom, på sätt föreslagits, meddelas förbud mot utbetalande av krigsriskersättning utom riket, torde även detta bidra till att motarbeta nämnda olägenheter. En sådan föreskrift överensstämmer för övrigt nära med vad som länge tillämpats i fråga om hyra inom den engelska handelsflottan.

Förslaget har såvitt angår dessa huvudstadganden vunnit anslutning i flertalet av de avgivna yttrandena. Även bestämmelserna om spärrning av belopp som insatts hos postsparbanken ha godkänts i de flesta yttrandena. Sveriges fartygsbefälsförening och svenska maskinbefälsförbundet ha för sin del fäst sådan vikt vid att de insatta medlen i viss omfattning spärras, att de förordnat en utsträckning av tiden därför. Å andra sidan ha i vissa yttranden mot dessa stadganden anförts principiella betänkligheter, vilka grunda sig därpå att de skulle innebära en alltför vittgående inskränkning i den enskildes dispositionsrätt över sin arbetsinkomst.

Såsom svenska maskinbefälsförbundet framhållit äro på olika områden åtgärder påkallade för att motverka olägenheter som framkallats av nu rådande förhållanden. Lagbestämmelser av angivet innehåll, vilka särskilt beakta den situation som uppkommit för sjömannens del, torde icke försätta denna yrkesgrupp i en sådan undantagsställning att ur principiell synpunkt hinder bör anses möta mot bestämmelserna. I fråga om den föreslagna spärrningen av belopp som skola insättas hos postsparbanken synes emellertid vara lämpligt att med anledning av de erinringar som framställts där emot vidtaga vissa jämkningar i det remitterade utkastet. Det torde böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att efter prövning av föreliggande omständigheter och i samråd med sjöfolkets organisationer meddela föreskrifter om viss begränsning i rätten att göra uttag från postsparbanken, för så vitt detta finnes erforderligt för att uppnå det med lagstiftningen avsedda syftet. Befogenheten att meddela sådana föreskrifter synes böra inskränkas till att gälla viss del, högst hälften, av insatta belopp. Vidtages en sådan begränsning, bör

å andra sidan i anslutning till vad Sveriges fartygsbefälsförening och svenska maskinbefälsförbundet ifrågasatt den tid, hinder mot uttag längst skall få gälla, kunna bestämmas till två år, varmed torde kunna uppnås bland annat att erforderliga belopp reserveras för skatter som belöpa på tid då sjömännens inkomster till följd av krigsriskersättningarna varit högre än eljest.

Det remitterade lagutkastet har inom justitiedepartementet omarbetats i enlighet med vad nu anförts. Beträffande de särskilda bestämmelserna må följande anmärkas.

Under 2 § har i anslutning till motsvarande paragraf i det remitterade utkastet stadgats, att krigsriskersättning skall av redaren insättas hos postsparbanken i den mån Konungen därom förordnar. Vid meddelande av beslut härom måste särskild hänsyn tagas till de praktiska olägenheter som kunna bli förenade med förfarandet, liksom till de omständigheter som i övrigt kunna komma att framhållas av redarnas och sjöfolkets representanter.

I andra stycket av 2 § föreskrives, att krigsriskersättning, som ej skall insättas hos postsparbanken, ej må utbetalas utom riket i vidare mån än Konungen medgiver. Sådant medgivande bör lämnas för det fall att sjömannen avmönstrar utomlands, såframt detta ej uppenbarligen innebär en åtgärd som allenast avser ett kringgående av bestämmelsen. Vidare torde, såsom föreslagits i det remitterade lagutkastet, Narvik böra jämföras med svensk hamn.

Under 3 § meddelas föreskrift om anteckning rörande krigsriskersättning i den motbok, varmed sjömannen skall vara försedd enligt 11 § sjömanslagen.

I fråga om tiden för inbetalande av krigsriskersättning till postsparbanken föreslogs i 4 § av det remitterade utkastet, att sådan insättning skulle ske inom två månader från utgången av den månad, å vilken ersättningen belöper. Såsom förut nämnts har Sveriges redareförening funnit denna tid för vissa fall vara för knappt tilltagen, medan i andra yttranden framhållits att tiden vore alltför lång. Med anledning av de anmärkningar som sålunda ur olika synpunkter framställts har vidtagits en jämkning av stadgandet så att det allenast kommer att innebära en anvisning att krigsriskersättningen bör inbetalas till banken inom viss tid från utgången av den månad, å vilken ersättningen belöper. Denna tid har ansetts kunna bestämmas till en månad. I anslutning härtill föreskrives, att om ersättningen ej inbetalas inom nämnda tid, redaren skall vara skyldig att därefter gälda sex procent ränta till dess insättning sker. I en senare paragraf, 6 §, har intagits stadgande om straff för den händelse redaren gör sig skyldig till oskäligt dröjsmål med inbetalningen.

Under 5 § meddelas bestämmelser om spärrning av belopp som insatts hos postsparbanken. I överensstämmelse med vad jag förut anført inne-

bära dessa stadganden, att Kungl. Maj:t äger förordna att högst hälften av krigsriskersättning, som insättes hos postsparbanken, skall under villkor som Kungl. Maj:t bestämmer inestå viss tid. Vid meddelande av sådant förordnande böra lämpligen angivas de undantag som finnas påkallade. Stadgande har meddelats därom, att ifrågavarande del av ersättningen icke kan överlåtas och att ej heller utmätning därav må äga rum. Däremot har införelse ansetts böra tillåtas.

Under 6 § stadgas straff för den som utbetalar krigsriskersättning i uppenbar strid mot ifrågavarande lag. Straffet har bestämts till dagsböter eller fängelse. Samma straff har ansetts böra föreskrivas för den händelse redaren utan skäl原因 dröjer mer än två månader med att inbetala krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken.»

Lagrådet har vid sin granskning av förslaget bl. a. beträffande 6 § anförts att i förhållande till eljest brukliga strafflatituder för jämförliga förseelser det i paragrafen föreslagna straffmaximum syntes alltför högt, samt hemställt, att straffskalan skulle sättas till dagsböter eller, där omständigheterna vore synnerligen försvårande, fängelse i högst sex månader.

I anledning av detta lagrådets uttalande har *departementschefen* anförts, att han ansåge sig böra biträda lagrådets hemställan så till vida, att möjligheten att ådöma frihetsstraff uttryckligen begränsades till det fall att omständigheterna vore synnerligen försvårande. Som lagrummet, ej minst i andra stycket, inrymde överträdelse, vilka kunde vara av svårartad natur, hade övervägande skäl ansetts tala för att med sistnämnda begränsning bibehålla straffskalan i det remitterade förslaget.

Utskottet finner det angeläget att åtgärder vidtagas för att motverka sociala olägenheter av att sjömännen under de nu rådande för dem särskilt påfrestande tiderna komma att omedelbart disponera över avsevärda belopp i krigsriskersättning utöver den normala hyran. Det föreliggande förslaget upptager i nämnda syfte bestämmelser att krigsriskersättning skall, i den mån Konungen förordnar, insättas hos postsparbanken och till högst halva beloppet som regel spärras viss tid, ävensom att krigsriskersättning, som sålunda ej skall insättas hos postsparbanken, i allmänhet ej får utbetalas utom riket. Enligt utskottets mening böra de betänkligheter, huvudsakligen av principiell art, som anförts mot förslaget, icke utgöra hinder för genomförande av den åsyftade ordningen. Utskottet kan således icke avsluta sig till det i motionen II: 34 framställda yrkandet om avslag å Kungl. Maj:ts proposition.

Utskottet.

Vad härefter angår detaljerna i förslaget ha i 4 § intagits bestämmelser av innehåll, att krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, bör inbetalas till banken inom en månad från utgången av den, å vilken ersättningen belöper. Om ersättningen ej inbetalas inom nämnda tid, skall redaren vara skyldig att därefter gälda sex procent ränta till dess insättning sker. I

motionen I: 27 har framhållits, att det vid sjöfart på avlägsna farvatten kan vara omöjligt för redarna att från fartygens befälhavare erhålla uppgifter angående storleken av intjänade krigsriskärsättningar så tidigt, att ersättningsbeloppen kunna insättas å postsparbanken inom den i lagförslaget upptagna tidsfristen. Vad sålunda framhållits finner utskottet vara värt beaktande. Enligt utskottets mening kan det icke vara lämpligt att den föreslagna lagen skulle komma att innehålla en bestämmelse, som kan förväntas i många fall bliva omöjlig att efterleva vid lagens tillämpning. Med hänsyn härtill har utskottet funnit den tid, inom vilken krigsriskärsättning vid äventyr av straffränta bör inbetalas till postsparbanken, lämpligen böra förlängas till två månader. Å andra sidan måste enligt utskottets mening beaktas, att sjömännen hava ett befogat intresse av att ersättningsbeloppen utan onödigt dröjsmål komma att insättas å vederbörande konton i postsparbanken. Därest en förlängning vidtages beträffande den tid, inom vilken insättning bör äga rum, torde sålunda billigheten tala för att sjömännen på lämpligt sätt beredes gottgörelse härför. På grund härav har utskottet funnit sig böra föreslå, att redaren skall vara skyldig att å ersättningsbelopp gälda ränta redan från utgången av den månad, å vilken ersättningen belöper, därvid dock räntesatsen bestämmes till den av postsparbanken för inestående ersättningsbelopp tillämpade. Skulle redaren dröja med inbetalningen efter utgången av den i paragrafen stadgade tidsfristen, bör redaren vara skyldig att där- efter å ersättningen gälda ränta efter sex procent till dess insättning sker.

I anslutning till den av utskottet sålunda förordade ändringen av 4 § föreslår utskottet, att den i 6 § andra stycket stadgade tidsfristen, efter vars utgång straffansvar kan inträda för redaren vid underlåtenhet att inbetala krigsriskärsättning, som skall insättas hos postsparbanken, utsträcker till tre månader.

Inom utskottet har rått viss tvekan, huruvida straff för den förseelse, som avses i andra stycket av 6 §, bör stadgas. Emellertid har utskottet, med hänsyn till att enligt det föreliggande lagförslaget redaren kommer att i viss mån intaga en förtroendeställning med avseende å innehållna belopp samt någon offentlig kontroll över lagens efterlevnad icke torde kunna anordnas, funnit en straffbestämmelse vara motiverad. Dock bör i överensstämmelse med vad lagrådet vid sin granskning av förslaget anfört straffmaximum såväl i första som i andra stycket av 6 §, i fall då omständigheterna äro synnerligen försvarande, bestämmas till fängelse i sex månader.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att riksdagen funnit vissa ändringar böra vidtagas i det genom förevarande proposition framlagda lagförslaget, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Skall till befälhavaren eller den som tillhör besättningen på svenskt fartyg utgå tillägg å hyran på grund av krigsrisk (*krigriskersättning*), gälla om utbetalandet därav vad nedan sägs.

2 §.

Krigsriskersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Vad nu sagts innebär ej inskränkning i redaren tillkommande rätt att göra avdrag för motfordran. Belopp som utgivits i förskott må ej avdragas.

Krigsriskersättning, som icke skall insättas hos postsparbanken, må ej utbetalas utom riket i vidare mån än Konungen medgiver.

3 §.

I motbok, som avses i 11 § sjömanslagen, skall antecknas vad av krigsriskersättning utbetalas kontant eller insättes hos postsparbanken eller avdrages.

4 §.

Krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, bör inbetalas till banken inom *en månad* från utgången av den, å vilken ersättningen belöper. *Inbetalas ersättningen ej inom nämnda tid, vare redaren skyldig att därefter gälda sex procent ränta till dess insättning sker.*

4 §.

Krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, bör inbetalas till banken inom *två månader* från utgången av den, å vilken ersättningen belöper. *Redaren vare skyldig att å ersättningen gälda ränta från utgången av den månad, å vilken ersättningen belöper, efter den av postsparbanken med avseende å sådan ersättning tillämpade räntesatsen. Dröjer redaren med inbetalningen utöver den i första punkten angivna tiden, skall räntan därefter beräknas efter sex procent till dess insättning sker.*

5 §.

Konungen äger förordna, att av krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, högst hälften skall under villkor som Konungen bestämmer

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

innestå viss tid, ej över två år. Den del som skall innestå kan icke överlåtas och må förty ej tagas i mät för gäld. Utan hinder av vad nu sagts må sådan del lyftas av den ersättningsberättigades konkursbo.

Vad i lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om krigsriskersättning, som enligt förordnande jämlikt första stycket skall innestå hos postsparbanken. Belopp, som omfattas av beslut om införsel, må lyftas ändå att den tid, beloppet enligt förordnandet skall innestå, ej gått till ända.

6 §.

Den som utbetalar krigsriskersättning i uppenbar strid mot denna lag straffes med dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, fängelse.

Samma lag vare, om redaren utan skälig anledning dröjer att inbetala krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, utöver två månader från utgången av den, å vilken ersättningen belöper.

6 §.

Den som utbetalar krigsriskersättning i uppenbar strid mot denna lag straffes med dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, fängelse *i högst sex månader*.

Samma lag vare, om redaren utan skälig anledning dröjer att inbetala krigsriskersättning, som skall insättas hos postsparbanken, utöver *tre* månader från utgången av den, å vilken ersättningen belöper.

7 §.

Har redaren gjort sig skyldig till försummelse som i 6 § andra stycket sägs, och har ersättningen ej erlagts på annat sätt, vare kronan pliktig att, på ansökan av den till ersättning berättigade, förskjuta ersättningen jämte ränta.

Ansökan som nu sagts skall göras inom tre år från utgången av det, å vilket ersättningen belöper.

8 §.

Om domstol i mål rörande förseelse, varom i 6 § sägs, skall vad i 89 § sjömanslagen stadgas äga motsvarande tillämpning.

Böter som ådömas enligt denna lag tillfalla kronan.

9 §.

Närmare föreskrifter angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Lagen skall ej gälla krigsriskersättning som belöper å tid efter den 31 mars 1941.

B) att motionerna I: 27 och II: 34 måtte anses besvarade genom utskottets hemställan under A).

Stockholm den 23 november 1939.

På andra särskilda utskottets vägnar:

S. LINNÉR.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Linnér, Linder, Norman, Branting, Wistrand, Karl Johan Olsson, Olof Carlsson, Nordborg, Sten, Verner Andersson* och *Roos*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Skoglund**, *Olsson* i Mellerud*, *Ryberg, Olovson* i Västerås, *Molander, Lindberg* i Stockholm, *Hermansson* i Norrköping, *Jacobson** och *Werner* i Höjen, fröken *Andersson* samt herr *Barnekow**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Norman, Karl Johan Olsson, Ryberg, Olovson* i Västerås, *Lindberg* i Stockholm och *Werner* i Höjen,
vilka beträffande 4 § yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag.
